

A PÉNZVILÁG

GAZDASÁGPOLITIKAI-PÉNZÜGYI-TÁRSADALMI UJSÁG

XIX. év 44—46. sz. Egész évre 20 P

Budapest, 1929 december 4

Megjelenik minden szerdán

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VIII., József-körút 86. sz. • Telefon: József 322—95

Veszedeelmes törvénygyártás

Napról-napra érkeznek hírek Németországból bankházak és bankok összeomlásáról. Nem a nagy cégek dőlnek össze, erős, jól megalapozott vállalatok, hanem a kisebb, többnyire vidéki pénzintézetek, de ezek bukása eléggé zajos recsegéssel, ropogással jár. A kísértő jelenségek is meglehetősen izgalmasak és botrányosak: bankigazgatók szöknek meg, miután hűtlenül sáfárkodtak, bankvezetők emelik maguk ellen a fegyvert, hogy bűnös cselekedeteik következményeitől szabaduljanak. S mindez abban a Németországban történik, ahol *nemrégiben szabályozták újra a részvényjogot*, ahol meg akarták védeni a kisérvényesek érdekeit és drákói intézkedéseket iktattak törvénybe a visszaélések ellen. *Mióta az új törvény életbelépett, azóta sokkal több a visszaélés, az összeomlás, a botrány*, nem a törvény miatt természetesen, hanem a válság miatt. Ennek és következményeinek, sajnos, semmiféle törvénnyel utjába állni nem lehet.

Nálunk, amióta csak alkotmányosság van, minden intézkedést, törvényt és rendeletet Németországból kopirozunk. Akár kell, akár nem, ha Németország megcsinálta, nálunk is fölütik fejüket a szenvedélyes törvényszerkesztők és sietnek ma-
nozni a német példát. *Igy született meg a magyar részvényjog újraszabályozásának terve is* egy derék egyetemi tanár, dr. Kunz Jenő kezdeményezésére, aki igen jóhiszemű férfiú és tudós ismerője a kereskedelmi jognak. Ez a Kunz Jenő azonban távol él a gyakorlati élettől, az elméletek világában szövögeti tudós tételeit és semmi hatással nincs rá a gyakorlati pénzügyi élet nagy érzékenysége. Valami ugyan eltévedt hozzá ezuttal a gyakorlati életből is, néhány társaságbeli ismerősének jajveszélése miatt, hogy részvényeken elvesztették a pénzüket. Hát bizony, az inflációs örületnek megvannak a maga áldozatai, ez azonban nem ok arra, hogy most már laikus kézzel hozzányuljunk a magyar vállalatok strukturájához, új szabályozásnak vessük alá működési feltételeiket és ezzel új és teljesen indokolatlan nyugtalanságot teremtsünk az amugy is tulérezékeny piacon.

Nem akarunk most belemélyedni érvekkel a részvényjogi reformkísérlet visszautasításába, elvégezték ezt a felsőházban a magyar gazdasági élet legnagyobb eszü és legsúlyosabb szavu kiválóságai, akik még emellett mentesek attól a gyanútól is, mintha véleménynyilvánításukban bármiféle önző érdek vezetné őket. A magyar törvényhozás fóruma rég visszhangzott oly magas nivóju vitától, mint amelyet ezek a kiváló férfiak produkáltak. Felejtethetetlen élvezet marad a reformterv ellen vezetett fölünyes szellemi offenzíva, amely nem, tudományos tételek utvesztőibe tévedt, hanem a gyakorlati élet országútján találta meg visszautasíthatatlan ellenvetéseit. *Felséges élvezetet nyújtott ez a vita és amikor kifejezzük azt a reményünket, hogy ez végleg el is döntötte a felesleges részvényjogi reform sorsát, lehetetlen meg nem emlékeznünk dr. Éber Antalról*, aki már évekkkel ezelőtt legelsőnek, fényes és megtámadhatatlan logikával fordult a reformtörekvések ellen. *Ő volt az első, aki kiállt a fórumra, aki azonnal száz-százalékig ellentmondást nem tűrő határozottsággal visszautasította a részvényjog reformálására irányuló felesleges kezdeményezéseket, ő indította meg az offenzívát, amely néhány nappal ezelőtt a felsőház szakbizottságának klasszikus vitájában kulminált.*

De egyáltalában minek folytonosan törvényeket alkotni? Miért van az, hogy a minisztériumokban külön osztályok egyre azon törlik a fejüket, miképpen lehetne még szaporítani a törvényeket s újra szabályozni az életnek esetleg még szabad parányi területeit. Meglevő rendeleteket fölforgatni ujjakkal,

régi törvényeket átalakítani. Német szenvedély ez, a német folyton szervez és közigazgat s sajnos évtizedek óta onnan importáljuk a példákat. A német járvány megfertőzte a mi közéletünket is, aminek néha igen groteszk jelenségei mutatkoznak. Pár nappal ezelőtt is, mikor a képviselőházat hirtelen elnapolták, az ellenzék fölajdult, hogy minő merénylet ez, miért nem marad együtt a Ház, mért nem vitatkozik és nem dolgozik. A tisztelt ellenzék, úgy látszik, keveseli a törvényeket, még több törvényt akar, azt kívánja, hogy a törvénygyár szakadatlanul üzemben maradjon. A néptől, a polgárságtól azonban teljesen elrugaszkodott ez a gondolkodásmód. A nép egyáltalában nem óhajtja, hogy folyton újabb törvényeket alkossanak. Csak pihenjék ki magukat a törvényhozó urak, ebből a

magyar népre semmiféle hátrány nem fog származni.

Nem tudunk olyan törvénytervet hamarjában, amelyhez a nép görcsösen ragaszkodnék. Alig van olyan előkészítés alatt, amelyet az érdekeltek követelnének. Ime a részvényjogi tervezet, amelyet *valamennyi komoly érdekeltség visszautasít*. Aki ért hozzá, annak nem kell, az károsnak, veszedelmesnek, az amugy is rendkívül legyöngült magyar gazdasági életre aggodalmasnak ítéli. A németek már látják, hogy mellényultak a kérdésnek s nem sikerült megvédeniök a részvényesek érdekeit. Nekünk nyugalomra van szükségünk, hogy gazdasági életünk megerősödhessen. *Helyrehozhatatlan bűn lenne mindenáron való törvénygyártással nyugtalanságot teremteni.*

Vérvád a magyar autógyártás ellen

Hamis adatokkal operálnak a rég hitelüket veszített autókereskedők

A vádlott felült az ügyész pulpitusára, a notórius örök alperes felperessé változott át: az autókereskedők, akiknek sorában törvényszerűen bekövetkezett A Pénzvilág által már hónapokkal ezelőtt bejósolt bomlási folyamat, szerepet változtattak és az erkölcsbíró piederstáljáról *vádakat dörögnek — a hazai autógyártás ellen.*

Megírtuk és adatokkal igazoltuk, hogy az autókereskedők nagy része nem áll felkészültség, tökére és korrektség tekintetében a tradíciók árán elkötelezett magyar kereskedelem erkölcsi színvonalán és hogy a szakma kis kalózai, alkalmi kalmárjai *előbb-utóbb el fognak hullani, mielőtt végkép sikerülne diszkreditálniök a magyar autókereskedelmet.*

Az események bennünket igazoltak. Nem terjeszkedünk ki az amugy is közismert tényekre, csak azt szögezzük le, hogy a szakma fergésének megmaradtjai ellentámadásba mentek át. És arra a kérdésre, hogy miért csappant meg a közönség vásárlókedve, az általános krízis és a maguk elretentő üzletvitale helyett a hazai autógyártást állítják oda bűnbakul.

A jóhiszemű, de avatatlan tájékoztatókkal elhitetik, hogy a magyar autógyártást védő „horribilis” vámok idézték fel vállalataik összeomlását, csökkentették az autókereskedelem forgalmát.

Ahány szám, annyi ténybeli tévedés, hogy finoman fejezzük ki magunkat. Az autó vámjá métermázsánként 75 aranykorona, az egyes autóalkatrészeké viszont 150—500 pengő. Tegyük fel, hogy az autó vámtételét valóban leszállítja a kormány 50 százalékkal. Az autókereskedők hitelfeltételei szerint

a 18, sőt 36 havi részletfizetésre vásárolt kocsit havi részlete ezáltal 25—40 pengővel esőkkenne.

Aki autót vásárol, annál ez a 25 pengős tétel igazán quantité negligible. Viszont...

Viszont a hazai ipar védelme jegyében mi történt eddig? Európaszerte az ipari pangás ellenére

két szakma mutat felfelé ivelő tendenciát: a rádió és az autó.

Magyarországon két gyár foglalkozik autógyártással: a MÁG. és a Weiss Manfréd-gyár. Mindkettő csak alvázakat gyárt, a karosszériát és a kelleket csak rászereklik. A kereskedők haragja elsősorban a MÁG. ellen irányul, amely

új típusu olesó gyártmányaival komoly riválisuk.

Gyaráinkat tehát az alkatrészek vámjá nagyobb mértékben sújtja, mint a vámraktárakban heverő és tőkehiány miatt amugy is kiváttatlan autók bízománysait. A külkereskedelmi mérleg passzivitását

legalább tízmillió pengővel esőkkentené,

ha autógyaráinknak sikerülne kiszorítani a külföldi márkákat. Emellett a fontos nemzetgazdasági érdek mellett el kell törpülnie minden más üzleti szempontnak.

És mi történik ehelyett? Romániára és Jugoszláviára hivatkoznak, ahol nagyobb a forgalom, igaz ugyan, hogy nincs is belföldi autóipar, tehát nincs mit védeni és fejleszteni. Lám, Csehszlovákia, ahol 1921-ben még nyoma sem volt az autógyártásnak,

45 százalékos behozatali vámmal sújtja a külföldi márkájú kocsikat, sőt kontingentálta is azok számát

és ezzel sikerült elérnie, hogy ma már három, európai viszonyban is számottevő gyára működik. A gyermekcipőben járó, de fejlődésképes magyar autógyártással szemben nincs helye a Balkán államokra való hivatkozásnak. De annak a beállításnak sem, amely — szerintük — a magyar gyárak produktivitásaira jellemző. Azt állítják, hogy „egy Magomobil előállítására 1600 munkaóra van szükség akkor, midőn Amerikában 25—30 órát is sokallanak. Európa nagyobb gyáraiban pedig 250 munkaórát számítanak egy automobil előállításá-

nál". Hát enyhén szólva, ez csak elírás lehet, mert még a Ford végsőig racionalizált üzemében is 250—300 munkóra kell egy autó előállításához, a nagy európai gyárakban, Opelnél, Citroënnál 450 az átlagszám és ami az idézett Magomobilt illeti, az nem 1600, hanem 560 munkóra alatt készül el, testvértípusának,

a Magosixnek munkaideje pedig 350 óra.

De ha gyáraink ajándékként jutnának a legtökéletesebb gépekhez, amelyeknek befektetési és amortizációs költségei tehát nem drágítanák az üzemköltséget, akkor mi történne? Egyszerűen az, hogy a jelenlegi 250 munkanap helyett évente — a keresletnek megfelelően — csak száz napot dolgozhatnának, ami viszont a szigorú kritikusok „szociális érzését” háborítaná fel teljes joggal a munkásság létszámredukciója miatt.

Azt is felháborodással konstatálják, hogy a MÁG. 500 %-os rezsivel számol a munkabérekhez arányítva. Ez a szám a legalkalmasabb arra, hogy a laikus közönség „elszörnyedését” kiváltsa. Mit jelent hát ez az ötszáz százalékos rezsiz? Jelenti mindenekelőtt az anyagbeszerzést, tehát úgy az alv-

zak gyártásához szükséges nyersanyagot, mint az importvám alá eső és a belföldön gyártott egyéb alkatrészek árát.

Ezen az alapon a suszter is négyszázszázalékos rezsivel dolgozik,

mert a segéd napibére öt pengő, a cipőanyag pedig husz pengő. De jelenti a kamattörlesztést, a leírásokat és egyéb üzemi kiadásokat is, amelyeknek légió a száma.

A magyar autógyártás nem kerékkötője, hanem fellendítője akar lenni a gazdasági életnek. Ha a hazai ipar érdekében tett felbecsülhetetlen értékű szolgálatai fejében vámviszatérítést igényel, csupán

ugyanazt a kedvezményt kéri, amelyet például a különböző egyéb vállalatok refaceik címén élveznek.

De a magyar ipar egy ily fontos ágának koholt vádakkal és légből kapott adatokkal való meggyanúsítása semmiképpen sem lehet célja a kormány által is inaugurált iparfejlesztési és iparvédelmi feladatoknak.

Megalakulás előtt a nemzetközi vagonkartel

Közel egy esztendeje folynak a tárgyalások az európai vagoniparnak kartelba való tömörítéséről. Most megkezdődtek az egyes államok érdekelt csoportjai közt a megbeszélések, úgyhogy még ez évben összehívható az értekezlet, amelyen a tömörülés módjait megbeszélhetik. Ezideig a megbeszélések csak az export-államokra terjedtek ki, de a kartelben helyet akarnak biztosítani a többi állam-érdekeltségnek is. Az alakuláshoz elsősorban szám-
bajjövő államok a következők: Németország, Franciaország, Belgium, Csehszlovákia, Magyarország és Ausztria, amelyek mint exportáló államok, már olyképp organizálták érdekeltségeiket, hogy a már

fennálló szervezetek képezhetik a kartel alapjait. Olaszországban az egységes szervezet létesítésére irányuló megbeszélések még nem fejeződtek be. Az előkészítő tárgyalásokon a kvótafelosztás kérdésében konkrét javaslatot még nem terjesztettek be, de biztosra veszik, hogy a kvótális elsőseget Belgium kapja meg, a második helyen Németország, a harmadikon pedig Franciaország fog állni. A kartel létrehozása után a vasúti vagonok nemzetközi normalizálását intéző irodát, valamint nemzetközi pénzügyi szervezetet is alakítanak, amely a megrendelőknél az exportrendelésekhez szükséges hiteket rendelkezésére bocsátja.

Az építőipari érdekeltségek kiméletlen kritikája a teljesen immobil és hasznavehetetlen FAKSz-ról és LÁB-ról

Mindenkinek feltűnik, hogy egy év óta az építkezések szünetelnek. Új tervek, új kezdeményezések sehol sincsenek és

az építkezések körül érdekelt iparágak télvíz idejére a legkegyetlenebb nyomornak és nélkülözésnek néznek elébe.

Ennek a helyzetnek a katasztrófális voltát legelsősorban a legközvetlenebbül érdekelt építőipari szakmák ismerték fel.

Összeálltak, tanakodni kezdtek és kisütötték, hogy az építési tevékenység haldoklásának a többiek között két szerves okozója van: a LÁB és a FAKSz. Mind a kettő súlyos állami milliókkal dotált intézmény.

A LÁB (Lakásépítő Állandó Bizottság) a népjóléti minisztérium közvetlen fennhatósága alatt álló intézmény, melynek az volna a rendeltetése, hogy kedvezményes állami kölcsönök nyújtásával ösztökélje a városi magánépítkezést.

A FAKSz (Falusi Kislakásépítő Szövetkezet) pedig azzal a rendeltetéssel alakult pár évvel ezelőtt, hogy a földbirtokrendezés nyomán a házhelyhez jutott falusi kisemberek lakásépítését segítse elő olcsó kamatozású állami kölcsönökkel.

Hogy a FAKSz eme rendeltetésének mennyire nem tudott megfelelni, azt talán maga Tamássy József ur öméltsága, az intézmény legfőbb vezetője is kénytelen önmagában elismerni.

Hát most az elégedetlenkedő építőipari érdekeltségek ugyancsak jellemző bizonyítványt állítottak ki erről a sok súlyos állami millióval dédelgetett FAKSz-ról, meg ezzel kapcsolatosan a LÁB-ról, mint olyanról.

*

De adjuk át a szót az elégedetlenkedő építőipari szakmáknak, nevezetesen a Magyarországi Kőművesmesterek Országos Szövetségének, meg a hozzájuk csatlakozott kőműves- és kőfaragó-ipartestületnek, melyek együttesen memorandumba foglalták a fentebb említett két állami szerv ellen felsorakoztatott összes vádjaikat és kritikájukat.

A terjedelmes panasz- és vádmemorandumot azután az elmúlt napokban átadták a kormánynak. Majd pedig gondoskodtak arról, hogy a valóságos tanulmányzámba minden memorandumból jusson egy-egy példány a GYOSZ-nak, az Iparkamarának,

a TÉBÉ-nek és az építkezések körül érdekelt összes intézményeknek is.

A panaszkodók a memorandumukban elmondják, hogy a kormány bőkezűségéből a LÁB-ban és a FAKSz-ban összesen

mintegy százmillió pengő állami tőke fekszik, anélkül, hogy ennek hasznát akár az állami, akár a magángazdálkodás megérezné.

A súlyos állami milliókkal fenntartott két intézmény teljesen immobil, amit legbeszédesebben bizonyít az építkezések általános szünetelése.

A LÁB nevű intézményben 40 millió pengő állami pénz fekszik, amíg a FAKSz-ba annak idején 56 millió pengőt fektetett bele a kormány.

Ezek a súlyos milliók

a magángazdaság részére teljesen elvesztek,

mert nem mozdítják elő az eredetileg kitűzött célt: az építőipari szakmák foglalkoztatását és ezen keresztül az általános gazdasági élet felfrissítését. Mit kell tehát tenni?

Egyesíteni kell a két immobil intézményt: a FAKSz-ot és a LÁB-ot. Vagyis a két rosszból kell csinálni egy jót.

A panaszkodók memorandumja szerint a probléma könnyen megoldható.

A kormány egyszerűen határozza el, hogy a két intézményt megszünteti és a visszamaradó tőkékből (összesen mintegy száz millióból) megalakítja az Országos Közhaznu Építési Szövetkezetet (OKÉSz-t), melynek építési nyereségkielégítési kizárólagos jogát a kormány külön törvénnyel biztosítja.

A LÁB által nyújtott építési kölcsönök 8 százalékos kamatlába maradjon meg továbbra is változatlanul — mondja a panaszkodók memorandumja. — A megalkotandó szabályzat a többiek között mondja ki, hogy az új intézmény által nyújtandó kölcsön

családi házakra és legfeljebb hat lakást tartalmazó társasházakra bárki igénybe vehesse.

Az új intézmény ügyrendjét úgy kell megalkotni, hogy a rendelkezésre álló kölcsöntőke felét a falusi kislakásépítő lakosság, másik felét pedig a városi polgárság vehesse igénybe.

Az igénylési sorrend pedig a következő legyen:

1. köztisztviselők, 2. hadirokkantak, hadiözügyek és árvák, 3. akik igazolják, hogy nincs megfelelő lakásuk és végül 4. akik legalább 50 százalékos kitévő építési tőkével rendelkeznek és így csak 50 százalékos kölcsönösszegre tartanak igényt. A hitelösszegek folyósításánál az építőipar érdekeltjeinek is legyen beleszólásuk.

A panaszkodók memorandumja szerint a két immobil állami intézmény egyesítéséből keletkező, jól megalapozandó új intézménynek tevékenységét már a kora tavasszal meg kell kezdenie és a kezdetben a lehető legsürgősebben legalább

30 millió pengős tőkére lesz szükség.

Ezt a kormány mindenképpen teremtsse elő, mert az építkezések megindulásához az ország gazdasági életének egész létkérdése függ.

Az egyébként érdekes és sok megzavartató adatot tartalmazó memorandum ezzel a méla akkorddal zárja be fejtegetéseit:

Pénzügyileg példátlan az az immobil mód, mely mellett a LÁB és a FAKSz kölcsöneiket kiadják.

Minden sora ennek egy-egy messzeengő igazság.

Ha egyébként nem is, de legalább ezért a két-három soros igaz kritikáért érdemes volt ezt a terjedelmes memorandumot megszerkeszteni és a kormány asztalára letenni.

De vajjon lesz-e ennek visszhangja?

Annyit máris hallottunk, hogy a FAKSz exponeisei

kézze-lábbal tiltakoznak

minden olyan kísérlet ellen, amely eme szétszakított, hatatlan és megdönthetetlennek tartott intézményhez hozzá próbálna nyulni.

Bizony ez nagyon kemény dió lesz és nem merjük hinni, hogy az edzett tenyerű és acélos karu kőművesérdekeltségnek akárcsak egy sor téglát is sikerülne kirángatnia a FAKSz elefántesonttornyú épülete alól.

Mert, tetszik tudni, a politika cementjével van az erősen összeragasztva.

Az ipar helyzete megnyugtató

— mondja a Hitelbank jelentése

A Magyar Általános Hitelbank legutóbbi havi jelentése megállapítja, hogy Magyarország gazdasági helyzete az elmúlt hónapban nagyjából hasonló fejlődést mutatott fel, mint a megelőző hónapokban. A mezőgazdaság továbbra is súlyos nehézségekkel küzd, míg

az ipari termelés általában nyugodtabb és megnyugtatóbb képet nyújt.

A külkereskedelmi mérleg a tökehiány következtében ismét kiviteli fölöslegekkel zárul.

Az általános helyzet sok kívánnivalót hagy hátra, de a nemzetközi pénzügyben bekövetkezett enyhülés remélni engedi, hogy a kilátásokat kedvezőben bíráljuk el. Az amerikai tőzsdéken bekövetkezett irányváltás és az ottani pénzpiacra beállott enyhülés véget vetettek a nemzetközi pénzpiaci krízisig fokozott, rendkívüli feszültségnek és a hitelviszonyok egészségesedését vezeték be. Az amerikai helyzetváltozás folytán most már kezdetét veheti a tőke visszavándorlása Európába, ami

helyreállíthatja a pénzpiacok egyensúlyát és ismét normális viszonyokat teremthet.

Az amerikai börzéken lejátszódó likvidációs folyamat arra enged következtetni, hogy a pénzügyi és kamatdrágulás fokozatosan alábbhagynak és a tőkepiacokon is javul a helyzet. Egyelőre azonban még bizonytalan, hogy miként alakulnak ki

a hosszulejáratu kölcsönnyújtások lehetőségei?

Előreláthatólag még hosszabb időbe telik, amíg a nyugati piacok jelentősebb tőkéket fordíthatnak külföldi emissziók céljaira. Már pedig az országnak hosszulejáratu külföldi hitelekkel való ellátásával kiküszöböltetné az egyik legfőbb tényező, amely megakadályozza a gazdasági talpraállást.

A mezőgazdasági termékek értékesítésének problémájával kapcsolatban a jelentés szintén nem lát javulást, noha a kormány minden rendelkezésre álló eszközzel, úgymint újabb exporthitelek folyósításával, tarifakedvezményekkel stb. igyekszik a helyzetet enyhíteni.

A mezőgazdasági termésértékesítés krízise kihatással van a kereskedelemre is, míg az ipar általában megmaradt az eddigi megnyugtató nívón.

Számos konjunktúra-szimptóma ismertetése után a jelentés megállapítja, hogy az európai tőkének Amerikából való visszaözlése

a rövidlejáratu külföldi ajánlatok megélénkülésében nyilvánult meg

és habár ez ajánlatok kamattételei jelentős olcsóbbodást mutatnak, megfelelő feltételek hiányában mégis csak kisszámú kölcsönök kerültek kihelyezésre.

Kik kaptak ipari jelzálogkölcst?

Az Országos Magyar Ipari Jelzálogintézet egyévi tevékenysége után szombaton tartotta meg gróf Zichy János v. b. t. t., nyugalmazott miniszter elnökletével igazgatósági ülését, amelyen felosztásra került a rendelkezésre álló tőkéjének azon hányada, mely még az első részlétként igénybevett ötmillió dollárból rendelkezésére állott.

Az Ipari Jelzálogintézet az 1928. évi XI. tc. rendelkezésének értelmében 1928. augusztus 29-én alakult meg és tízmillió pengős alaptőkéjének 80 százalékát a kincstár, 20 százalékát pedig a GyOSz és hat taggyesülete jegyezte. Eddig az alaptőke 60 százaléka került befizetésre és a további befizetések oly arányban történnek, amint azt a záloglevélkibocsátások szükségessé teszik. Az intézet ugyanis záloglevelei külön biztosításra alapított alapot létesít, amely az egyes emissziók névértékének legalább husz százalékát teszi ki. Az ehhez szükséges összeget az intézet alaptőkéjéből hasítja ki, tehát

az intézet mindenkor befizetett alaptőkéje ötszörösének megfelelő összegben bocsáthat ki ipari zálogleveleket.

Az intézet első kibocsátása

ötmillió dollár névértékű elsőhelyű jelzálogjoggal biztosított hétszázalékos törlesztéses A-sorozatú aranydollár-záloglevelekből állott.

A kibocsátott záloglevelek óvadékképesek. A kisorsolt záloglevelek az intézet pénztáránál New Yorkra szóló dollárcekkben, New Yorkban a záloglevélemissziót fölvető Guaranty Trust Company pénztáránál készpénzben váltatnak be.

Hogy az intézetet valóban a legalkalmasabb időben hívták életre, mikor az ország iparvállalatainak arra legnagyobb szüksége volt és hogy az intézet megfelelt a hozzáfűzött várakozásoknak, bizonyítják az alábbi adatok,

a folyósított obligációs dollárkölcseknők felsorolása,

amely a jelzálogjognak az Ipari Vállalatok Központi Telekkönyvébe való bejegyzés időrendi sorrendjében a következően alakul:

	Dollár
Január 18. Első Magyar Gyapjumasó és Bizományi Rt.	614.000
Február 13. Stahel Lenner, Triör- és Lemezyukasztógyár Rt.	26.000
Március 7. Lloyd Kerámiai Ipari Rt.	18.000
Március 12. Chinoin Gyógyszer- és Vegyészeti Termékek Gyára	351.000
Március 16. Gaál Imre Gépgyár és Vasöntőde Rt., (Szolnok)	21.000
Április 17. Gottschlig Ágoston Rt.	40.000
Április 17. Horváth Miksa Szőnyegipar Rt.	62.000
Április 25. Athenaeum Irodalmi és Nyomdai Rt.	526.000
Április 29. Balázs Pál Textilipari Rt. (Albertfalva)	11.000
Május 3. Andrea Cementárugyár és Építőipari Rt., (Szentendre)	11.000
Május 15. Kommer és Székely, Fém- és Bronzárugyár Rt.	13.000
Május 24. Balaton Halászati Rt.	35.000
Junius 8. Resinol Illóolajgyár Rt.	70.000
Junius 8. Selyem- és Gyapjúárugyár Rt.	263.000
Junius 15. Tóth Gözmalom és Villamostelep Rt., (Orosháza)	272.000
Junius 15. Kristó és Társai Téglagyár Rt., (Orosháza)	272.000
Junius 15. Tóth Ferenc és Társai Múmalom Rt., (Hódmezővásárh.)	272.000
Junius 15. Tóth Ferenc és Társai Gözmalom Rt., (Makó)	272.000
Junius 21. Oeti Antal Vasöntő és Gépgyár Rt.	14.000
Junius 21. Kovaföldművek Rt.	26.000

	Dollár
Junius 25. Klein és Fia, Finom Pipereszappan- és Illatszergyár (Dob-utca 13.)	46.000
Junius 25. Magyar Vegyipar és Papírneműgyár Rt.	79.000
Julius 6. Kecskeméti Gazdasági Gözmalom és Gözfürdő Rt.	44.000
Julius 13. Hajduböszörményi Kötőszövőgyár Rt.	70.000

	Dollár
Julius 18. Szorády-féle Hengermalom Rt., (Mosonszentjános)	53.000
Julius 23. Winter A. és Társa, Első Szegedi Mechanikai Kefegyár Rt.	35.000
Julius 31. Első Magyar Kókuszfonó- és Szövőgyár Rt.	23.000
Augusztus 1. Első Magyar Cartonlemezgyár Rt.	114.000
Augusztus 28. Dietrich és Gottschlig Rt.	53.000
Szeptember 10. Budapesti Zsolnay-féle Fayence- és Porcellángyár Rt.	105.000
Szeptember 10. Szentgotthárdi Kassa- és Kovácsművek Rt.	81.000
Október 14. Vulkán Vasöntőde és Gépgyár Rt.	12.000

A pénteki minisztertanács fogja eldönteni, hogy kiadják-e vagy megsemmisítsék a nagy utépités ajánlatait

Elmult két hónapja annak, hogy a kereskedelemügyi minisztériumban megtartották a versenytárgyalást az 1200 kilométeres nagy úthálózat megépítésére.

A feltételek szerint a döntésnek legkésőbb két hónapon belül már meg kellett volna történnie.

A döntés azonban egyre késik és most már a legjobban beavatottak és a legoptimistábbak sem hiszik, hogy a minisztérium még ebben az évben meghozza végleges döntését az ügyben. Holott az eredeti tervek szerint a nagy utépitési munkálatokhoz már februárban, gyenge tél esetén azonban január végén hozzá kellene fogni a vállalkozóknak.

Hogy miért késik ily sokáig a beadott pályázatok fölött való döntés, az egészen kézenfekvő dolog. Ugyanis az ajánlattevők két hónappal ezelőtt, amikor megcsinálták kalkulációjukat, még nem tudhatták, hogy időközben, a newyorki tőzsdekrach nyomában a nemzetközi pénzpiac helyzete hirtelen enyhülni fog és a kamatláb nálunk is lecsökken. A vállalkozók tehát a hitelezési ajánlataikat még a régebbi, magasabb kamatláb alapján tették meg.

Most, amikor a kereskedelemügyi minisztériumban az ajánlatokat átszámították, azt látják hogy

a mostani hitelezési viszonyokhoz képest az ajánlatok túl magasak, sőt egyes tételeknél teljesen irreálisak.

Kukin Vojin miniszteri tanácsos, a kereskedelemügyi minisztérium utépitési referense már elkészült a maga kalkulációival és jelentésével, melyet ez ügyben Bud János miniszter elé terjesztett.

Ez a jelentés arról számol be, hogy a beadott hitelezési ajánlatok általánosságban nem fogadhatók el, mert túlságosan magas (12—16 százalékos) kamatozás alapján készültek. Sőt a jelentés szerint a vállalkozók hitelezési kalkulációja akkor is túl magas volna, ha a pénzpiac olcsóbbodása időközben nem következett volna be.

Ugy látszik tehát, hogy a kereskedelemügyi minisztériumban is rájöttek arra, hogy a vállalkozókkal való hitelezetési rendszere egyáltalán nem egészséges és nem célszerű dolog.

Az állam részéről pedig határozottan káros és fölösleges kockázatos, mert az ajánlattevőktől egyidőben azt követelni, hogy egyformán jó szakember és jó bankár legyen, teljesen lehetetlen dolog. Vagy az egyik, vagy a másik jó tulajdonság érvényesülhet külön-külön, de egyszerre igen ritkán.

Mint beavatott egyéntől értesülünk, a kereskedelemügyi minisztérium utépitési osztályán most nagy dilemmában vannak.

Nem tudják, hogy mit kezdjenek a két hónappal ezelőtt felbontott és időközben átszámított ajánlatokkal.

Budnak az az álláspontja, hogy a hitelezési ajánlatokat ilyen formában nem lehet elfogadni, mert ha elfogadnák, ez csak az ajánlattevőknek lehetne jó, ellenben az állampénztár súlyosan károsodna, miután csak félszázalékos differenciákat számítva is, az állam mintegy félmillió pengővel fizetné túl a hitelezési kalkulációkat.

Bud tehát most két alternatíva előtt áll. Vagy megsemmisíti az egész pályázatot és egészen új versenytárgyalást ír ki. Az állam részéről ez látszana leggazdaságosabbnak. Azonban ehhez

már nincsen elég idő, mert egy ilyen új procedura lebonyolítása legalább három hónapot venne igénybe és elhúzódna az ügy egészen március végéig, anélkül, hogy az utépités tényleges munkálataihoz a tavasszal hozzá lehetne kezdeni.

Másik és pedig praktikusabb megoldási módnak az látszik, ha a kereskedelemügyi miniszter

egyenként felszólítja az ajánlatot benyújtott vállalkozókat,

hogy a pénzpiac mai helyzetének megfelelően javítsák meg a már benyújtott ajánlataikat.

A vállalkozók nagyobb többsége ebbe szívesen belemerne. A cementkartell például, anélkül, hogy erre külön felhívást várt volna, máris benyújtotta pótajánlatát, melyben az eredeti egységárait leszállította. Ugy halljuk, hogy több más ajánlattevő cég is követni szándékozik a cementkartell példáját.

Azonban a dolognak ilyen alapon való elintézése ellenkezik a versenytárgyalási feltételek köztölt szabályaival és legalább is

a minisztertanács engedélye szükséges hozzá,

hogy a kereskedelemügyi miniszter ezt a megoldási módot választhassa.

Bud János miniszter tehát a jelenlegi dilemmás helyzetben nem cselekedhet mást, minthogy az utépités kérdését végleges döntés végett a minisztertanács plénuma elé terjeszti.

Ez pedig még e hét folyamán meg fog történni. Értesülésünk szerint a pénteki minisztertanács fog végérvényesen dönteni arról, hogy az 1200 kilométeres utépités versenytárgyalását véglegesen megsemmisítsék-e, avagy az eddigi pályázókat alacsonyabb pótajánlatok beadására szólítsák fel.

Bud János ez utóbbi megoldás elfogadását fogja ajánlani a minisztertanácsnak és a beavatottak remélik, hogy a kormány tagjai ennek megvalósítása elé nem is fognak akadályokat gördíteni.

Szabó Károly jubileuma. Számtalan üdvözlést kapott Szabó Károly, a Salgótarjáni Köszönbánya Társulat igazgatója abból az alkalomból, hogy betöltötte a vállalatnál való szolgálati éveinek negyvenedik esztendejét. Ily ritka évforduló kevés férfinak adatott, pláne oly fiatalos erőben, frissességben, tökéletes munkaképességben, amilyen a kivételes jubileum alkalmából Szabó Károly rendelkezik. Szabó az iskola padjaiból került a Salgótarjánihoz, együtt nőtt, emelkedett annak fejlődésével, amihez alaposan hozzájárult lelkiismeretes munkájával, felelősségérzetével, azokban a kiváló judiciumot igénylő bizalmi állásokban, amelyeket mindenkor betöltött. Működése tökéletesen összeforrott a Salgótarjánival, amelynek ma is nélkülözhetetlen munkát végző igazgatója. A jubileum alkalmából megnyilatkozott az a nagy szeretet és megbecsülés, amely Szabó Károlyt körülveszi. Az igazgatóság nevében dr. Chorin Ferenc elnöke vezérigazgató köszöntötte, a tisztikar élén rendkívüli melegséggel. De elhalmozták Szabó Károlyt gratulációkkal a társadalom minden rétegéből, ahol meleg érzéseket váltott ki a kiváló férfiú ritka jubileuma.

A kormánynak kell megoldani a badacsonyi problémát!

Zsitvay Tibor igazságügyminiszter bejelentette a képviselőházban, hogy a badacsonyi hegyvidék természeti szépségeinek megvédése érdekében törvényjavaslatot terjeszt a Ház elé. A javaslat intenciója az, hogy a Badacsony-hegység bazaltbányáiban hagyjanak fel a kitermeléssel, miután a munkások rontják a hegység esztétikus szépségének harmóniáját és a tárnanyitások eléktelenítik kevés számú megmaradt hegyeink egyik leggyönyörűbbjét. Az esztétikai szempontokon túl fontos idegenforgalmi érveket is hoztak fel e javaslat támogatói, mert amíg a bányaművek zaja és kopácsolása, a robbanások dőreje elidegeníti a magyar vidék természeti szépségében gyönyörködőket,

nem lehet idegenforgalmi bázissá kifejleszteni hazánk e gyönyörű hegyvidékét.

A természeti kincsek védelme ugyanolyan fontos nemzetgazdasági érdek, mint a tényleges vagyoni kincseké. Ha a Badacsony hegységét sikerül megőrizni szűzi sértetlenségében és megbontatlan egységében, csak gyarapodhat üdülő- és kiránduló telepeink száma egy élvezetes, istenáldotta szépségében és bőségében elragadó területtel. Amennyire helyeseljük tehát azt az akciót, amely amúgy is megcsökkent természeti kincseink megővésének jelszava alatt akarná visszaadni a Badacsonyt eredeti hivatásának,

ugyanolyan nyomatékra rá kell mutatnunk azokra a nemzetgazdasági és szociális érdekekre, amelyek az akció lebonyolításával kapcsolatosak.

A badacsonyi bazaltbányák virágzó vállalatok, amelyek számtalan munkást foglalkoztatnak és a hazai kőtermelés számottevő tényezői. Természetes, hogy a bérleti részvénytársaság nem kötelezhető arra, hogy tisztán esztétikai szempontokból abbahagyja a kitermelést és elveszítse az eddigi feltárásokba és munkálatokba beinvestált összegeket.

A két ellentétes érdek közt a kormánynak kell megtalálnia a közmegegyezést kiváltó középutat. Magától értetődő, hogy ha a kérdés eldöntésénél

a gazdasági szempontokon túlmenő nemzeti érdekek dominálnak,

olyan formáját kell megtalálni a megoldásnak, amely nem sért és nem konfiskál szerzett jogokat.

Ez a probléma csak azáltal oldható meg, ha a bazaltbányák megváltása kártalanítás útján történik. Amennyiben ez a belátás győzedelmeskedik az illetékes tényezőknél, a Badacsony természeti szépségeinek megoldása olyan kielégítő megoldást nyert, amely a méltányosság elvének szem előtt való tartásával egyaránt

megnyugtató az érdekeltekre és az egész nemzetre nézve.

Elég közeli precedensre utalunk, amikor hivatkozunk Vass József népjóléti miniszternek a balatonfüredi bérlet komplikációival kapcsolatban tett azon kijelentésére, hogy

a kormány mindenképp respektálja a magántulajdon elvét és azon nem enged rést ütni.

Ezt a kijelentést olyan konzekvens és magától értetődő nyilatkozatnak tartottuk, aminél egy kapitalista társadalmi rendszerben élő állam minisztere nem is mondhatott volna mást. A magántulajdon elve valóban olyan bástyája társadalmi munkának, amelyet ha áttörnek, utat engednek a bolsevista, kártalanítás nélküli kisajátítást hirdető eszméknek.

Amit tehát a népjóléti miniszter férfiasan és határozottan kijelentett, annak konzekvenciáit a szönyegen forgó kérdésnél is le kell vonni. A badacsonyi bazaltbányák üzemének beszüntetése

csak a teljes kártalanítás alapján történhet meg,

amint elképzelhetetlen, hogy más megoldási módokat akár csak fel is merült volna. Ebben a szellemen jöhet csak létre olyan megoldás, amely a magántulajdon elvének veszélyeztetése nélkül szolgálja a nemzet egyetemének érdekeit.

Még ez évben megkezdni működését a bányaidai erőmű és megindulnak a MÁV elektrifikálási munkálatai

Több ízben részletesen beszámolt A Pénzvilág a bányaidai elektromos centrálé létesítésének munkálatairól, amelyekről most azt jelenthetjük, hogy

a befejezéshez közelednek és így egy évvel a kontemplált terminus előtt megkezdheti működését a hatalmas erőmű,

amelynek létesítése és kihasználása Herrmann Miksa volt kereskedelemügyi miniszter nevéhez fűződik.

Még e hó végén két gépegyeséggel kezdi meg működését a centrálé és a harmadik gépegyeség beszerelése után márciusra már teljes üzemben lesz.

Ugyanakkorra készül el a Budapesten elhelyezett állomás is, úgyhogy a tavaszi hónapokban már Budapest is bekapcsolódhat a centrálé áramszolgáltatásába.

Hogy a munka a kitűzött időpontnál előbb készülhetett el, az elsősorban az építkezéseket és felszerelést végző Ganz—Danubius érdeme. Cél-szerűségi, üzembiztonsági és kvalitási szempontokon kívül a Ganz—Danubius súlyt fektetett arra is, hogy az országos gazdasági érdekek révén olyan gyorsan fontos erőmű a kitűzött időnél lényegesen hamarabb kerüljön üzembe. A munka mentalitására jellemző, hogy a másfél évig tartó építkezés alatt a Ganz—Danubius havonta átlag 1200 munkást és tisztviselőt foglalkoztatott, beleértve azokat a munkaerőket is, akik az egyes gyárakban az erőműnek szállító gépeket és egyéb felszerelési tárgyakat készítették.

A centrálé évi áramtermelése 180 millió kilowattóra van kontemplálva,

amibe azonban bele van kalkulálva a budapest-hegyeshalmi villamosított vonal ellátásához szükséges áram is. Az erőmű építkezése után felszabadult munkásokat a MÁV az elektrifikálási munkálatoknál fogja alkalmazni. A villamosmozdo-

nyokat a megállapodás értelmében a Ganz Villamosági szállítja, míg a Magyarországon nem gyártott alkatrészek szállítására a Power and Traction által összehozott ipari csoport kapott megbízást.

A villamosítási munkálatokra a MÁV 36 millió pengőt irányzott elő és

már ki is irta a versenytárgyalást az elektrifikálási munkálatok első részére, összesen 12 millió pengő erejéig,

amely összegben azonban már benne foglaltatnak a megrendelendő elektromos mozdonyok is circa két és fél millió pengő értékben. A versenytárgyalásra pályázatot nyújtottak be a Ganz Villamosági kívül a Magyar Siemens-Schuckert Rt., az AEG, a Braun—Boveri Rt. és az Erőátviteli és Világítási Rt. Egészen bizonyos, hogy akármelyik cég is kapja meg a rendelést, a közel egy teljes esztendeig tartó munkálatok biztos és jövedelmező foglalkoztatást nyújt e munkarészlet elnyerőjének. A pályázatok fölötti döntés a napokban megtörténik, úgyhogy

a munkálatokat még 1929-ben megkezdik.

A most kiadásra kerülő munkarészletet a vállalkozónak egy éven belül be kell fejeznie, úgyhogy a jövő év végén a MÁV kiírja a második részletre is a versenytárgyalást.

OFA Holzindustrie A.-G. genfi cég Genfben tartotta VII. rendes közgyűlését, mikor is elhatározott, hogy az OFA Holzindustrie A.-G.-részvények 7. számú szelvénye november hó 23-tól kezdődőleg 6 svájci frankkal (levonva 3% svájci szelvényadó) váltatik be a következő helyeken: Budapesten a Magyar Országos Központi Takarékpénztárnál és a Magyar Általános Hitelbanknál, Bécsben az Österreichische Kreditanstalt für Handel und Gewerbe, Berlinben Hardy & Co., Zürichben Comptoir d'Escompte de Geneve és Blankart & Cie, Genfben Comptoir d'Escompte de Geneve intézeteknél.

Hadikölcsönvalorizáció és külföldi tőkebeözönlés

Érdekes és eredeti ötletet vet fel egy olvasónk a hadikölcsön valorizálásának problémájával kapcsolatban hozzánk intézett levelében. Mindenekelőtt utal arra a tényre, hogy a békeszerződés rendelkezéseinek értelmében a külföldi kötvénytulajdonosokat egyenlő elbánásban kell részesíteni a belföldiekkel. A megfelelő kamatszolgáltatás céljaira azonban egyelőre nincs meg a kellő fedezet és a jövőteli kötelezettségek tervbevetett súlyosbítása esetén 1943 után sem lesz meg.

A levélíró nézete szerint jelentős lépést jelentene a valorizáció terén, ha a külföldi tőke által létesített vállalatok adójának egyrészt hadikölcsönkötvények által lehetne kiegyenlíteni. A felvetett ötlet mellett természetesen pro és kontra egyaránt hozhatók fel érvek, így elsősorban az, hogy ez esetben a külföldi tőke olcsóbban termelhetne és konkurrenciát jelentene a belföldi adófizetőknek, viszont tökeszegény országunknak határozott előnye volna a külföldi tőkének ily módon való beinvitálása.

Természetesen, ha Magyarországon gyártott cikk előállításáról lenne szó, az olcsóbb termelés ellenére megfelelő kormányintézkedésekkel volna kötelezhető a vállalat a belföldi tőke által előállított gyártmányok árparitásának tartására. A külföldi kezekben levő hadikölcsönkötvényeknek adóként való beszolgáltatása viszont elősegítené a belföldi kézben levő papírok fokozatos áremelkedését, bizonyos idő múlva, mikor a külföldi kötvények már visszakerültek, fokozatosan emelkedő kamatszolgáltatás lehetőségét is. Egyelőre csak azért kamatszolgáltatást és nem valorizációt, mert ezáltal máris megindulhatna egy belső tőkeképződési folyamat.

Amíg a külföldön levő hadikölcsönkötvények tulajdonosainak kiegyenlítése nem nyert elintéztést, amíg az államkincstár valósággal hadisarcot fizet e kamatszolgáltatások fedezésére a Caisse Commune-nek, addig a belföldi tulajdonosok még csak nem is reménykedhetnek papírjaik bármily szerény valorizációjában, illetve kamatozásában. Az amerikai értékpapír-bessz lezáródása után jönnie kell a takarékoság felülkerekedésének, a megmentett dollárok fixkamatozású papírokba való befektetésének. El kell készülnünk, hogy ha ez az időpont bekövetkezik, legyen nekünk is egy olyan konvertált típusú kötvényünk, amelyet úgy a kül-, mint a belföldi tőke szívesen vásárol.

Télen

a legkellemesebb és legdivatosabb utazás a napfényes, meleg

Algier—Tunis

44 saját modern szálló, 300 saját autó.

Legközelebbi rendkívül kedvezményes téli társasutazás indul:

1930 január 7-én

Utirány: Marseille—Algier—Blida—Aumale—Bou-Saada—Biskra—Timgad—Lambése—Constantine—Tunis—Karthago—Marseille

Felvilágosítással szolgál:

FRENCH-LINE

hajótársaság irodája:

Budapest, VIII. k., Baross-tér 3. szám

Telefon: József 376-41

A Vigadó-téri Menetjegyiroda és összes fiókjai.

Sürgős kormányintézkedéssel akar gátat vetni az OHE a fizetési képtelenségi járványnak

Az Országos Hitelvédő Egyesület most közzétett közlése megdöbbentő képet fest a fizetési képtelenségek számának rohamos növekedéséről. Az egyesületi ügyek az elmúlt évhez képest 48 százalékkal emelkedtek, míg az összes inszolvenciák száma nyolcvanot tesz ki. A novemberi fizetési képtelenségek az 1929-es év legmagasabb számaiban vetíti elénk a depresszió tüneteit és grafikonja erősen elhagyja az inszolvenciák téli emelkedésének és idényszerű ingadozásainak vonalát.

Mondanunk sem kell, milyen hatással van ez a járványszerű inszolvencia-hullám külkereskedelmi és hitelpolitikai helyzetünkre. A különböző kereskedelmi érdekeltségek nap-nap után olyan értesítéseket nyerne, hogy évtizedek óta magyarországi ügyfeleikkel élénk kapcsolatban levő külföldi kereskedőházak

kivonulnak a magyar piacról és felmondják a magyar üzletfelekkel fennálló összeköttetést.

A kényszeregyességi és csődeljárás rendezésének régóta vajdó reformja lenne hivatva olyan állapotokat teremteni, amelyek folytán nyugalmi helyzet következne be, de hogy addig is tisztázódjanak a viszonyok,

az OHE olyan kormányintézkedések megtételét sürgeti, amelyek révén legalább viszonylagos javulás mutatkozná.

Erre vonatkozólag dr. Weiszberger Imre, a Magyar Hitelezői Védegylet ügyésze a következőket mondta munkatársunknak:

— Az Országos Hitelvédő Egyesület körében egyrészt a kényszeregyességek járványos terjedésének leküzdésére, másrészt a likvidálások követ-

kezében előállott árrömlások megakadályozására igen hathatós eszközök igénybevételeéről és intézkedések fogantatásáról folynak tárgyalások. Ettől függetlenül azonban lehetetlen napirendre térni

a hitelezői körökben tapasztalható és folyton fokozódó nyugtalanság fölött,

amely a fizetési képtelenségek ijesztő szaporodása következtében állott elő, viszont a fizetési képtelenségi jog reformja még mindig késik. Igaz, hogy a reform hatalmas joganyagot ölel fel és közérdek, hogy a szerves és nagyszabású törvényalkotások ne sietessenek el, hanem megfelelő előkészítés után kerüljenek telő alá, de a hitelélet válsága annyira fokozódott, hogy elmondhatjuk: iam proximus ardet...

— Gyorssegélyként a szerves reform előtt is szükségesnek látszik a többségi akarattól függő kényszeregyességi likvidáció és még szükségesebb, hogy

az OHE-nak megadassék ugyanazon jog, amely megilleti a Pénzügyi Központot.

Ez abból áll, hogy kényszeregyesség nélkül, tehát a bírói eljárás teljes kikapcsolásával, az OHE-nál tett fizetési képtelenség bejelentése bizonyos meghatározott ideig immunitást biztosítson a felügyelet alá helyezett adósoknak,

akinek vagyonára ez idő alatt semmiféle jogot szerezni nem lehet.

E záros határidő az esetek túlnyomó többségében alkalmas lesz a tiszta magáneggyesség keresztülvételére és a kényszeregyességgel járó vérvesztések eliminálására.

Nyomott árakon nyugateurópai tárházakba került a magyar termés, hogy a tavaszi haussespekuláció céljait szolgálja

A külkereskedelmi mérlegünk alakulásának legutóbbi negyedéről kiadott közlemény látszólag kedvező adatokat tartalmaz, amennyiben exportunk feljavulásával és importunknak közel 60 millió pengős csökkenésével szemben az export és import-oldalak szaldója csupán 13 millió pluszt mutat fel. Csakhogy ez a javulás mégsem effektív, csupán látszólagos, mert az exporttétel emelkedésének amolyan nemzetgazdasági végeladás jellege van, amikor gyáros és termelő még önköltségi áron alul is igyekezik megszabadulni termelvényeitől, nem annyira a mérleg megjavítása, mint inkább a belföldi piacon uralkodó tőkeszegénység miatt a külföldi értékesítési lehetőségek felhajtása érdekében.

Áll ez elsősorban az agráriusokra, akik évek óta kétségbeesett erőfeszítéseket tesznek és ugyancsak évek óta vérmes programoknál egyebet nem kapnak a termésköltség értékesítésére. Az idei kitűnő termés egyenesen katasztrófával fejezte a gazdák körét,

amelyek elől a természetes piacok: Bécs, Prága és a Felvidék politikai érdekek és hátrányos gazdasági szerződések bástyaival vannak elzárva.

De a gazda, akinek az őszi hónapokban a pénzpiac bekövetkezett ingadozások miatt felmondták hitelét, mégis vevő után volt kénytelen nézni és örülhetett, ha termését értékesíteni tudta az egészen szokatlan helyről érkező ajánlattevőknél — akármilyen áron is.

A külkereskedelmi kimutatás igazolja, hogy olyan piacokon értékesítették a termésköltségnek eddig lekötött kétharmad részét, amelyek normális viszonyok közt a magyar gabona versenyképességét és térhódítását igazolhatnák, de a jelenlegi helyzetben csak a kétségbeesett erőfeszítést bizonyítják.

Sváje vásárolta legnagyobb tételekben a ma-

gyar gabonát, aztán Hollandia, Belgium, Finnország és Anglia,

de ezek a vásárlások annyira magukon viselik a farszírozott, nem természetes export-tevékenység bélyegét, hogy e piacok megnyerésének állandósításával nem is lehet számolni. Ha tekintetbe vesszük, hogy a gabona métermázsájának fuvardíja Budapesttől Rotterdamig 5.20 pengő, tisztában lehetünk, milyen hatalmas érvágást jelent csak ez az egyetlen tétel a közeli természetes piacokat elvesztett magyar termelőknek.

Miután a világpiacon nemhogy kereslet nyilvánulna meg, de mindenünnen bő fölöslegekről érkezik jelentés, természetes, hogy a Magyarországon eszközölt vásárlások is spekulációs célokból történtek.

A magyar buza ma a nyugati kikötővárosok tárházaihoz fekszik betárolva,

a vevőknek arra a magától értetődő kalkulációjára alapozva, hogyha a tavasszal bármily kismértékű hossz állana be, ők már megtalálták számításukat. A 4½—5%-os pénzzel operáló nyugateurópai államok importőrjeinek ez a spekulációjuk ugyszólván rizikómentes, mert emberi számítás szerint a tavaszra be kell következnie egy legalább ilyenirányú haussenak. Hasonló a helyzete a jugoszláv mezőgazdaságnak is, ahol a három és fél millió métermázsát kitevő terménykivitel háromnegyed részét a párizsi Dreyfus-cég vásárolta fel, ami egymagában igazolhatja a vásárlások spekulatív célját.

Mértékadó agrárkörök felfogása szerint, a termésértékesítés problémája, minden hivatalos jóakarattal ellenére addig meg nem oldható, míg a jelenleg divó exporthitelek helyett lombardhitelek nem bocsátanak a termelők rendelkezésére. A termésértékesítés főkélléke nem az export támogatása, hanem a világpiacon beállott áringadozások következtében a termelési költségek és a forgalmi ár közt mutatkozó aránytalanság nivellálása

NYILATKOZAT

1929 június 12-én megjelent számunkban néhai margittai dr. Neumann Miksa elhalálózásával kapcsolatosan dr. Párkány Frigyes m. kir. kormányfőtanácsosról, a Kohner Adolf Fiai cég jogtanácsosáról is megemlékeztünk. Ezen cikkünkben olyan állítások foglaltattak, melyek a tényeknek meg nem felelnek.

Rendkívül sajnáljuk, hogy a téves és a való tényállással ellenkező hír közlésével dr. Párkány Frigyes ur közbecsülésben álló személyét a cikkbe egyáltalán belevontuk és ezért e helyütt is elnézését kérjük.

A szerkesztőség.

és ezt az intervallumot lennének hivatva a lombardhitelek kitölteni. A termésnek mai, áron aluli kényszerértékesítésével kapcsolatban a mezőgazdasági körök olyan elfogulatlan megnyilatkozásra hivatkoznak, mint

Frey Kálmánnak arra a kijelentésére, hogy elsősorban a mezőgazdaságon kell segíteni,

mert az van legkritikusabb válságban és talpraállítása automatikus javulást eredményezne a gazdasági élet többi terrénjain is. Az agráriusok azzal érvelnek, hogy a prémiák, dugsegélyek és látszatsegélyek rendszerének csődöt kell mondania, ha nem az elsődleges segítségre rászoruló termelő, hanem a közvetítés munkáját végző kereskedő és bizományos élvezi.

E súlyos probléma jegyében indultak meg az ugynevezett dunai agrárblokk megalakítására irányuló tárgyalások is egyrészt Magyarország, Jugoszlávia és Románia, másrészt Magyarország és Ausztria mezőgazdasági érdekképviseletei közt. Ezek a kezdeti stádiumban levő megbeszélések arra irányulnak, hogy a blokkban résztvevő államok érdekszférák létrehozásával ne kínálják termékeiket ugyanazonokon a piacokon. Természetesen, hogy

a keleti jóvátételek ügyében támadt politikai ellentét hátráltatja ezeket a megbeszéléseknek nyugodt és megértő mederben való lefolytatását,

amihez hozzájárul a számításba jövő államok egymás ellen irányuló tarifapolitikája is. Bár a tárgyalásokat magyar részről kezdeményezték, a blokkban a vezetés szerepét Románia vindikálja magának tengeri kivitele révén és mert a román mezőgazdaságnak buzában egyáltalán nincs külföldi piacra, elképzelhető, milyen egyoldalú érdekeket képviselne ez a hegemonia.

A válság kiéleződéséhez hozzájárul az előtérben álló német és osztrák agrárvámemelés. Az osztrák vámvizitáció mögött az a szilárd elhatározás rejlik, hogy

a magyar lisztexportot teljesen elvágja.

Ezért nem elégszik meg a javaslat a gabonavámok háromszorosára való emelésével, a lisztexportnál az öt aranykoronás kötött pótléknak nyolc aranykoronára történő növelésével, hanem életbelépteti az örlési kényszert is, a gabonánál 40—70, a lisztnél pedig a keverési kényszert 40 százalékos arányban. Az osztrák agráriusok érvelése szerint a vámvizitáció elkerülhetetlen, mert csak ez biztosíthatja a mezőgazdasági termékek oly minimális árát, amelyek fedezik a termelési költségeket. Az érvényben levő agrárvámokat a cseh vámmal összehasonlítva, arra a következtetésre jutnak, hogy Ausztria gabonatermelését eddig is veszélyeztették a világgiazi paritásban tulalacsony védvámok. Mig ugyanis a gabona egységvámja schillingre átszámítva 2.80 volt, a cseh-szlovák tarifa a búzát 6, a rozst 8 és a kölest 7 schillinges vámmal terhelte.

A magyar malmok helyzetét súlyosbítja az is, hogy az eddig eszközölt exporteladások során a tiszavidéki búzát ugyszólván teljesen felvásárolták és így

nem áll rendelkezésükre a legfinomabb termékek előállítására szolgáló gabona.

A magyar mezőgazdaság és malomipar kritikus helyzetén a fenti szempontok figyelembevételétől várnak csak célra vezető javulást az érdekeltek.

A Részvénysör közgyűlése és osztaléka. Az Első Magyar Részvény-Serfőzde szombaton tartotta meg rendes évi közgyűlését dr. Metzler Jenő elnökle alatt a MOKTÁR tanácstermében. Az elnök kegyeletos szavakkal emlékezett meg a vállalat elhunyt műszaki igazgatójának, Hauner Frigyesnek elhalálózásáról és indítványára a vállalat szolgálatában eltöltött nagyértékű munkásságának a közgyűlés jegyzőkönyvében való megörökítése határozottatott el. Az elfogadott zárszámadások alapján a közgyűlés a kifizetendő osztalékok részvényenként 5.20 pengőben állapította meg. A szelvények f. é. december 3-tól kezdve a MOKTÁR-nál és a Kereskedelmi Banknál válthatók be.

A negyedszázados fennállását jubiláló Nemzetközi Vásár az újítások és meglepetések egész sorozatával demonstrálja a magyar ipar fejlődését

A kereskedelemügyi minisztériumban péntek délután Bud János miniszter részvételével értekezlet volt, amelyen a május 3-tól 12-ig tartó Nemzetközi Vásár előkészítéséről tárgyaltak. 1906-ban rendezték az első Vásárt Budapesten és így a legközelebbi jubiláris lesz, a huszonötödik. Ennek az alkalomnak megfelelően a Vásár egész évben permanenciában lévő igazgatósága elhatározta, hogy úgy külső kereteiben, mint tartalmában

egészen nagyarányú, impozáns újításokat eszközöl,

hogy ezáltal is kidomborítsa a huszonötödik budapesti Nemzetközi Vásárnak, a magyar iparfejlődés évi szerkesztésének ünnepélyes jellegét.

Ez mindenképp a Vásár területének meggyobbodásában fog kifejezésre jutni. Az igazgatóság tárgyalásokat folytat a fővárossal és a Budapesti Kereskedelmi Egylettel

a Városligeti-tó egy részének, a koresolya-csarnok és a vajdahunyadi vár közti területnek átengedéséről.

Ezáltal megszűnne a Vásár területének széttagoltsága, egyben pedig olyan jelentős részek szabadulnának fel, melyek lehetővé tennék a kiállítás ökonomikus, kevésbé túlszűfolt elrendezését. A tó hatvanezer négyzetméternyi területének feltöltésével kellő elhelyezést nyerhetne és méltóan reprezentálhatna egyik legfontosabb iparágunkat, a vas- és gépgyári csoport kiállítását. Különös gondot fordítanak ezen a csoporton belül a közlekedési kiállításra, elsősorban azokra a kistípusú és strapa-autókra, amelyek egyaránt megfelelnek és — a közönség megcsappantabb teherbíró-képességének.

Az így felszabadult Műcsarnok, amelyben eddig több csoport kiállítása volt összezúfolva, tágabb elhelyezést biztosíthat a most már egy helyre összpontosított szorosabb szakmai egységeknek. A Műcsarnok reprezentatív kiállítása egy egészen nagyszabású, még a beavatottakat is meglepő rádiókiállítás lesz, míg a kis iparcsarnokban a közlemezési csoport rendez önálló kiállítást. Tizen-nyolc főcsoporton belül kétszáz szakma vonul fel a Nemzetközi Vásáron, hogy a bel- és külföld előtt dokumentálja a magyar ipar egészen nagyarányú fejlődését és újításait.

Tekintettel a Vásár hatalmas látogatottságára, a Vásár nyolc napjával egyidejűleg ezuttal is különböző országos és internacionális kongresszusok lesznek tartva. Már ezek a kongresszusok is biztosítani fogják a Vásárnak egy a szak- mint a vásárlóközönség által való látogatottságát.

A Vásár hetében tartja a Vegyészeti Gyárosok Egyesülete huszonötödik fennállásának alkalmából rendezett jubiláris közgyűlést.

Természetesen a kongresszus tagjai érdeklődésének kielégítésére külön vegyipari kiállítás is lesz a Vásáron, amelynek alcsoportjában bemutatásra kerülnek a magyar gyógyszeripari, kőszergyári és orvosi műszerüzemi termékek is, míg egy másik alcsoport a talajvízgátlási és szikefaljavítási akciók kiállítását foglalja magában.

Az egyes kiemelkedőbb csoportokra rátérve, a Vásár igazgatósága a Vasművek és Gépgyárak Egyesületével karöltve készíti elő a gépipari csoport kiállítását, amelyben

a mezőgazdasági, talajjavítási és munkagépek kívül a magyar gyártmányú közlekedési eszközök is szerepelni fognak.

Kezdve a Weiss Manfréd-gyár által készített Csepel-kerékpárokon, a triportörökön, kis és nagy autók és teherautók keresztül az autóbuszokig.

A mezőgazdasági főcsoporton belül új szakma lesz a gyapjúkiállítás, amelyen a legfinomabb ausztráliai gyapjával konkurráló magyar gyapjura fogják felhívni az exportörök figyelmét és ujdonság lesz a magyar selyemtenyészet bemutatója is.

A nyomdaipari és rokonszakmájú vállalatokkal folyamatosan vannak a tárgyalások — a külföldi vásárok mintájára — egy

modern reklám- és propagandakiállítás meg-szervezéséről.

De talán legérdekesebb része lesz a Vásárnak a szabadalmi kiállítás, amelyen

még nem is szabadalmazott találmányok is bemutatásra kerülnek.

E szabadalmak részére a kereskedelmi miniszter a Vásár megnyitásától számított hat havi időtartamra terjedő szabadalmat megelőző védelmet biztosított. Ujdonság még a vidéki városok kultúráját ismertető kiállítás, amely hívta fel a külföldi vendégek figyelmét felhívni a vidék városkultúrái, gyógyászati és balneológiai nevezetességeire.

Az igazgatóság fáradozása oda irányul, hogy a külföldi kiállítók — ezuttal először —

nemzeti stílusukat és jellegzetességeiket feltüntetve külön közös pavilonokban állítsanak ki.

A külföldi kiállítóknál elsősorban oly gyártmá-

Az Astoria Szálloda Részvénytársaság szombaton tartotta évi közgyűlést, amelyen megelégedéssel vették tudomásul a részvénytársaság az elmúlt évben elért nagy forgalmát és a tekintélyes áldozatokkal végrehajtott legmodernebb beruházások keresztülvételét. A közgyűlés ünnepélyes részesítette Gellér Mihály vezérigazgatót abból az alkalomból, hogy az Astoriát ismét az előkelő pesti közönség legkedveltebb és legdivatosabb találkozóhelyévé tette s így új alapjait vetette meg az Astoria fővárosi igazgatóság. Gellér Mihály Amerikában szerzett tapasztalatait valósítja meg Budapesten, oly fejlett ízléssel és művészi érzéssel, hogy az a mai rossz gazdasági helyzetben és öldöklő konkurenciában is egycsapásra meghódítja a közönséget. A most életbeléptetett újítások is a vezérigazgató nagyszerű képességeire vallanak, amellyel sikerült az Astoriát és a Palacet a legdisztintíváltabb szálloda- és kávéházi üzemek közé emelni.

Fuzionál a Ganz—Danubius és a Ganz-villamossági. A Ganz és Társa—Danubius Gép-, Vagon- és Hajógyár Részvénytársaság és a Ganz-féle Villamossági Részvénytársaság igazgatóságai e hó 25-én ülést tartottak, amelyen elhatározták, hogy a Ganz-féle Villamossági Részvénytársaság december 9-ére és a Ganz—Danubius december 16-ára egybehangzó rendkívüli közgyűléseinek javaslatot fognak tenni a két vállalat egybeolvasztására. Köztudomásu, hogy a Ganz-féle Villamossági részvényeinek tulajdonos többsége a Ganz—Danubius társaságban van s a két vállalat igazgatósága, kevés kivétellel, azonos személyekből áll, akik eddig is minden tekintetben a legszorosabb együttműködésben vezették a két társaságot. Az egyesülés ehhez képest inkább csak formális jelentőséggel bír és főindokát az a kétszeres adóztatás elkerülése képezi, amely a tárcarésztvények osztalékának az utóbbi években történt adózás alá vonása folytán előállott. A villamosgyár, természetesen, továbbra is teljes mértékben folytatni fogja eddigi tevékenységét, sőt remélhető, hogy az egységben való működés még tovább erősíti az egységet. A fuzióval kapcsolatosan a Ganz—Danubius részvénytőkéjét 12,250.000 pengőre fogja fölemelni, a Ganz-féle Villamossági Részvénytársaság részvényeiből máris rendelkezésre álló részvénytőkéjét meg fogja semmisíteni, a többi részvény pedig olyképpen fog kicserélni, hogy minden három Ganz-villamossági részvényért két darab, az 1929. évre már osztalékjogosult, Ganz—Danubius-részvény adatik cserébe. A két vállalatnak a folyó évben eddig elért üzleti eredményei máris biztosítják azt, hogy a Ganz—Danubius által mult évben fizetett osztalék az egyesült vállalat fölemelt egész alaptőkéjére is folyósítható lesz. Teljesség kedvéért megemlítjük, hogy a Ganz—Danubius és fuzióval kapcsolatban 2:1 arányú részvénycsere útján magába olvasztja az Első Magyar Varrógép és Kerékpárgyár Részvénytársaságot is, mely már egy évtizedet meghaladó idő óta nem tart üzemelt és ingatlana a Ganz—Danubius kőbányaiuti telepének alkotja kiegészítő részét.

A Horváth Miksa Szőnyegipari Rt. tőkeemelésé. December 10-ére rendkívüli közgyűlést hívott össze a Horváth Miksa Szőnyegipari Részvénytársaság. Ezen a közgyűlésen el fogják határozni a vállalat mostani 250.000 pengős alaptőkéjének

nyokra fektetik a fősúlyt, melyeket a magyar ipar vagy egyáltalában nem, vagy a kérdéses állam iparától elütően, más variációban állít elő, hogy az ott szemlélt ujdonságok és újítások felvehetők legyenek a termelési skálába. Olaszország, Franciaország, Hollandia, Lengyelország és Görögország részvétele máris biztosítva van, Svájc, Dánia, Japán, Egyiptom, Románia és Jugoszlávia iparának bekapcsolásáról pedig már előrehaladott stádiumban vannak a tárgyalások. A Vásár egyik legérdekesebb külföldi attrakciója egy brazil kolonialis árucsoport kiállítása lesz.

Már az előkészületekből megállapítható, hogy a huszonötödik, jubiláris Nemzetközi Vásár olyan eseménye lesz a magyar iparnak és Budapestnek,

amely nivó és látogatottság szempontjából teljesen ki fogja elégíteni az előlegezett bizalmat és méltóan tárja a külföld elé is iparunk fejlődését és térhódítását.

12.500 darab, egyenként husz pengő névértékű új részvény kibocsátása után 500.000 pengőre való felemelését. Ezzel a tranzakcióval új fejlődés föltételeit teremti meg ez a régi, jóhírű vállalat, mely szakmájának vezető részvénytársasága és amely működésével a közönség előtt is mindenkor teljes bizalomra tette magát érdemessé. Kétségtelen, hogy Horváth Miksa kipróbált vezérigazgató irányítása mellett a vállalat tradicionális szellemében fogja folytatni fejlődését, amire az új anyagi eszközök fokozottan képesítik.

Emelkedő számok Európa cukorfogyasztásában. A legújabb statisztikai kimutatás szerint a cukorfogyasztás Európában, beleértve Szovjetországot is, az 1928—29. évi kampány folyamán az előző évi 9.59 millió tonnával szemben 9.98 millió tonnára, tehát 4.03 százalékkal emelkedett, ami az 1926—27 évi fogyasztáshoz képest 15.33 százalékos emelkedést jelent. A fogyasztás növekedése tehát az összes európai államokban észlelhető volt, de korántsem olyan arányban, mint az előző évben. A lefolyt kampányban a konzum növekedése a tíz százalékot csak Spanyolországban, Jugoszláviában, Bulgáriában és Törökországban haladta meg.

A Győri Vagón kedvező üzleteredménye. Szombaton tartotta meg évi rendes közgyűlést a Győri Vagón Rt., amelyen előterjesztésre került a részvénytársaság mérlege. A mérleg a kedvezőtlen konjunktúra ellenére is kedvező, ami a Győri Vagón közismerten jó munkájának, eredményes működésének és kiterjedt exportviszonyainak fényes bizonyítéka. Bár az idei év konjunktúrális szempontból határozottan gyengébb volt a tavalyinál, a Győri Vagón idei forgalma és jövedelmzése nem maradt alatta a tavalyinak. Ennek megfelelően az 1928—29-es üzletévre is két pengő osztalékot fizet részvényeseinek.

Társaskirándulás Algírba és Tuniszba. A French Line ismert társaskirándulásai során jan. 7-től 20-ig Algírba és Tuniszba rendez kirándulást. Nedves télidőben az örök napsütés hazájába látogathatnak el a résztvevők, akiknek szórakoztatására amennyire élvezetes, éppen olyan változatos programot állított össze a rendezőség. Az utat a hajóstársaság luxushajóján, vasúti első osztályon és luxusautókon teszik meg és mindez a teljes étellemezéssel és az összes borraivalokkal együtt csupán 4400 francia frankba kerül. Az utazás fenyőn a Biskra melletti oázis, ahol százötven ezer datolyapálma és a barack-, narancs- és fügefák ezreinek pompájában gyönyörködhetnek a kirándulók. Bővebb információt nyújt a French Line budapesti irodája. (Baross utca 3. Telefon: J. 376—41.)

A Lipótvárosi Takarékpénztár visszafizette a főváros százezer pengős betéteinek nagy részét. Ismeretes, hogy a felszámolás alatt lévő Budapest—Lipótvárosi Takarékpénztár Rt.-nél százezer pengő meghaladó fővárosi betét volt folyósítárra kihelyezve. A likvidáció során egyes vagyon tárgyak már értékesítették és pedig a Pesti Könyvnyomda Rt. árverésen, az Ajax-gyár pedig eladással. Az így befolyt összegekből, főleg a főváros által megvásárolt gyár vételárának visszatérítésével, a főváros a Lipótvárosi Takarékpénztár elhelyezett betétjének jelentős részét visszafizette.

Szerdai Beszélgetés

Idősb Dr. Intím István h. vezérigazgató úrral

— Kedves Vezérigazgatóm, ma már ugyebár tisztán láthatók a newyorki börzei földindulás következményei. A pénz jóval könnyebb lett Európában, de csak a rövidlejáratú hitel, hosszulejáratú kölcsönök számára ma is változatlanul el van zárva az amerikai piac. Ezen a téren tavaszig alig remélhető változás s hogy tavasszal megnyílnak a sorompók, ez is csak remény, ami egyelőre még gyakorlati jelenségekkel alátámasztva nincs. Pedig hát, sajnos, a magyar gazdasági helyzet lényegesebb enyhülése csak akkor következhetik be, ha a pénzügyintézetek a tárcájukban levő óriási összegű zálogleveleket ismét elhelyezhetik s ha ekép megindulhat az országba a számunkra nélkülözhetetlen hosszulejáratú tőkék importja.

— Sajnos, kedves Szerkesztőm, a bizalmi válság enyhülésére sem lehet rámutatni. A kereskedelem óriási válsággal küzd, amit ugyebár az is mutat, hogy a fizetéseképtelenségek és esődök száma több mint negyven százalékkal emelkedett. A fővárosban egyre szaporodik a kiadatlan üzlet-helyiségek száma s ahol egy üzlet feloszlik, csaknem bizonyos, hogy a helyiséget hosszú ideig nem lehet értékesíteni. Ugy látszik, ez a válság, a kereskedők tömegeinek elhullása, még mindig nem érte el mélypontját s így a bankok részéről érthetőnek és megokoltnak kell tartani a tartózkodást. A külföldről különben is jobbra csak háromhónapos hiteleket kínálnak s ezeknek a kihe-lyezése mindenkor csak a legjobb anyag részére a feltétlen bizalom alapján volt lehetséges. Hosszabb lejáratú kihelyezéseket a pénzügyintézetek még ma is csak szórványosan eszközölnék s e tekintetben a hónapok óta tartó válságos állapot lényegesen nem változott. Az utóbbi időben két intézet szakított némileg ezzel a tökéletes rezerváltsággal, ezek a Hazai Bank és a Leszámlító Bank, amelyek ingatlanfedezetre kölcsönöket folyósítottak. Természetesen csak a legprimáris ingatlanokra és az értékeknek csak maximum harminc százaléka erejéig. Még így is számolni kell azonban a szóbanforgó intézeteknek azzal, hogy kihelyezéseik immobilak s bár a kamatfizetésre a legtökéletesebb biztosítékuk van, pénzüket csak úgy fogják visszakapni, ha más intézetek majd átvesszik a folyósított kölcsönöket. Mindenesetre öröndetes azonban, hogy legalább szórványos eltérések konstátálhatók voltak már attól a rigorózus elvtől, amely a legideálisabb mobilitás megőrzését minden más érdek fölé helyezte.

— Sajnálhatja Vezérigazgató Ur, hogy nem vett részt a Magyar-Olasz Bank Mussolini-szoboravató gyönyörű ünnepségén. Házi ünnepnek volt ez számván, de annak kereteiből messze kiemelkedett. Igen diszes közönség jelent meg és valósággal klasszikus volt az egész ünnepség lefolyása. Különösen érdekes volt az éppen Budapesten tartózkodó Balbino Giuliano olasz nevelésügyi miniszter részvétele, aki husz percnél tovább tartó beszéddel választott az elhangzott avató szónoklatokra. A beszéd rögtönzés volt, de oly esodálatosan folyamatos, színszerű, pompásan gördülő és gondolatokban gazdag, hogy valósággal elámulva hallgatta a diszes ünneplő közönség. Ily tökéletes szónokot ritkán élveztünk, arcának mimikájával valósággal eljátszotta gazdagon bugyogó gondolatait, amelyek szépek, színesek, káprázatosak voltak. Lélekzetet visszafogva hallgattuk, ámulva, a esodálattól megindultán s mikor befejezte, alig akart lecsöndesedni a tuláradó lelkesedés és ünneplés vihara. Persze rengeteg gratulációt kapott dr. Éber Antal is, a szép ünnepség főrendezője.

— Azt olvassuk, hogy új nemzetközi cukorkonferencia lesz, ami a szakköröknek nem meglepetés, miután előre látható volt, hogy az érdekeltek a korábbi tanácskozás ideiglenes kudarcába nem fognak belenyugodni. Ezen a konferencián is, mint halljuk, Magyarországot dr. Hirsch Albert fogja képviselni, mint a magyar cukorérdekeltségek egyik legnagyobb tekintélyű vezére. Nem tudom, értesült-e már Szerkesztő Ur, arról a beavatott forrásból származó hírről, hogy Hirsch dr. kiemelkedő reprezentánsa a magyar nagyiparnak s emellett a magyar mezőgazdaságnak is, aki mindenképpen beletartozik a gazdasági vezetőférfiak ama diszes gárdájába, akik a hazai közgazdaságot a felsőházban már eddig reprezentálják. De a felsőházhoz Hirsch Albertet családi tradíciók is fűzik, a Hatványak erkölcsi és közéleti öröksége, amelyet ő nem közszereléssel ugyan, amire roppant elfoglaltsága miatt nem volt ideje, de közhasznú munkásságával hiven őrzött idáig is.

— Egyébként öröndetesen konstátálom, tisztelt Szerkesztőm, hogy a kávéházak közgazdasági Konrádjai felhagytak a bankok fuzionáltatásával és a sajtónak itt-ott kevésbé érett újdondásai sem röpitnek föl mostanság ily „szenzációt”. Fölhagytak tehát a képviselő urak is a fuziók sürge-

tésével, belátva, hogy amiről ők harangozni hal-
hanak, de amihez egyáltalában nem értenek, az
még nem százszázalékos igazság. Meg lehet külön-
ben állapítani, hogy az olykor káros közgazda-
sági hangulatkeltések abból a mostani elfajult di-
vathból származnak, amelyben minden politikus
közgazdásznak képzelet magát. Régen a politikusok
csak a politikával foglalkoztak s egyáltalában nem
avatkoztak közgazdasági kérdésekbe. Most min-
denki érteni akar a börzéhez, a részvényjoghoz, a
kamatláshoz, a hitelkérdéshez s ebből olyan foga-

lomzavar támad, amely végül is károkat okoz.
Egyes urak ugyanis annyira beképzelik maguk-
nak a közgazdasági hozzáértést, hogy szónokolnak
is felőle, agítálnak, izgatnak, nyugtalanítanak és
ezzel a meglévő bajokat és nehézségeket fokozzák.
A politikus urak láthatták a legutóbbi két flaskó-
ból: a fuzió s jelszavak visszaütéséből és a
részvényjogi reformtörekvések kudarcából, hogy
komoly közgazdasági kérdésekhez mégis csak a
szakférfiak értenek s nem lehet felelősség nélkül
frázisokat puffogatni. A magyar gazdasági élet
szívesen veszi, ha a politikus urak igyekeznek
megtanulni a közgazdasági kérdéseket, de ezt a
studiumot előlről kell kezdeni. Nem lehet Kátó-
ként igazságoknak hirdetni üres jelszavakat csak
azért, mert valaki esetleg országgyűlési képviselő.

— Még egy pikantéria függönyét lebentem fel
kiváncsi szemek előtt, tisztelt Vezérigazgató Ur,
azzal, hogy a fülembé sugott hírek magam sem
adok hitelt. Szól pedig ez akképen, hogy legköze-
lebb betöltik egyik nagybank vezérigazgatói állá-
sát és pedig egy most aktív miniszterrel, aki már
születésekor kapcsolatban volt az aktív közgazda-
sági élettel. A kombináció, azt hisszük, az eddi-
gieknél is sokkal merészebb és nem egyéb közön-
séges kifalálmánynál, Pesten azonban örökké
kombinálnak és fantáziálnak a ráérő emberek. A
vizontlátásra!

Ráró.

Magyarország belépett a Nemzetközi Gyapjuszövetségbe

Most tartotta az angliai Bradfordban évi szoká-
sos konferenciáját a francia, angol, olasz, német,
belga, csehszlovák és amerikai gyapjutermelők és
szakértők szövetsége. Az eddigi értekezleteket min-
dig más-más városban tartották, mire a legutóbbi
párizsi konferencia kimondotta, hogy Nemzetközi
Gyapjuszövetség néven állandó szerv létesül, mely
Bradfordban fog ülésezni.

Az előkészítő bizottság határozata értelmében a
szövetségbe minden államból csak egy olyan szer-
vezet léphet be, amely egyesíti az illető állam gyap-
jutermelőit, kereskedőit és feldolgozó iparát. Csak-
lakozásra szólították fel Magyarországot is, ahol
azonban előbb szükség volt a fent vázolt szervezet
megalakítására. Az előzetes tárgyalások eredményre
vezettek, mert a magyar posztógyárak, gyapjuter-
melők és kereskedők képviselői az ország gazda-
sági érdeke szempontjából szükségesnek tartották,
hogy a nemzetközi gyapjuszövetséghez csatlako-
zzanak, mert

csak így képviselhetik ott a magyar érdekeket
és elhatározták, hogy a kívánt szervezetet
létrehozzák.

Ez a szervezet költségkímélés céljából a nemzet-
közi kereskedelmi kamara egyik bizottságán belül
alakul meg, mint gyapjuosztály. Célja, hogy egy-
részt a nemzetközi gyapjuszövetségnél, valamint az
általa rendezett

internacionális konferenciákon a magyar ér-
dekeket képviselje,

valamint a belföldi viszonylatban felmerült általá-
nos érdekű szakkérdéseket megvitassa.

Ezen új alakulat kizárólag szakkérdésekkel fog-
lalkozik, mint például konfekcionálási nedvesség-
tartalom, fésűsfonalak numerusában megengedhető
eltérés, egységes gyapjufinomsági osztályok felállí-
tása, gyapjutipusminták felfektetése stb.

A most lezajlott konferencia a gyapjuszövetség
szervezésén kívül egy

gyapjuipari és termelési világszervezet létesíté-
séről is tárgyalt, amely parlamentáris alapon
intézné a gyapjugazdaság ügyeit.

A gyapjuszövetség eddig csupán azért nem alakul-
hatott meg, mert a múltévi párizsi konferencián a
német delegátusok — amelyek akkor még szintén
nem tömörültek egységes szervezetbe — csak cse-
des szemlézőként vettek részt. Most azonban már
létrejött a német gyapjuipari szervezet, úgyhogy —
egyelőre csak Európára kiterjedően — a szövetség
megalakulásának mi sem áll útjában.

Amerika nem hajlandó belépni a gyapju-
parlamentbe.

Angol részről azt az indítványt terjesztették elő
a konferencián, hogy nemzetközileg egységesítsék
azon gyapjuárak vámját, amelyek bizonyos száza-
lék selyem-, vagy műselyem-anyagot tartalmaznak.
Angliába tudvalevőleg a gyapju vámentesen megy
be, míg a selyem és műselyem vám alá esik.

A konferencia ezután foglalkozott

Magyarországnak és Lengyelországnak a
gyapjuszövetségbe való belépésének formali-
tásaival és a belépési nyilatkozatot tudomásul
vette.

Megegyeztek abban is, hogy a gyapjufogyasztás fel-
lendítésére minden államban magyaranyu propagan-
dát fejtenek ki, amelynek megvalósítását az egyes
nemzeti szervezetekre bízta.

Végül élénk vitára került a sor a nemzetközi
gyapju-döntőbíróóság kérdésében, amelyben azt a
határozatot hozták, hogy a szövetségben résztvevő
nemzeti szervezetek terjesszék a szövetség elé álla-
maik gyapjukereskedelmi szokásait és üzanszáit,
hogy ezen az alapon történhessék meg a probléma
nemzetközi, egységes szabályozása.

70 százalékos egyességet ajánl fel a Frankfurti Biztosító

A Frankfurti Általános Biztosító igazgatósága,
mely a közeli napokban egy, a konszern vezetőségé-
ben irányadó egyéniséggel fog kibővílni, illetékes
helyről eredő értesülésünk szerint a hitelezőknek
70 százalékos egyességet ajánl fel, amelyet a kon-
szernnel kapcsolatban álló bankok fognak garan-
tálni. Az összes hitelezők egybehívására csak az új
státus kimutatása után kerül sor.

Részvénytársaság egy találmány értékesítésére.
Nagyobb külföldi tőke bevonásával új részvénytársá-
ság van alakulóban Budapesten, amely a Szabó-Kiss-
féle biztonsági csavarok gyártását és forgalomba-
hozatalát tűzi ki céljául. A csavarokat a MÁV próbálta
ki és a szakértők megállapították, hogy ez a sinkap-
csoló csavar biztonságosabb az eddigieknél. A rész-
vénytársaság különösen a keleti államokban remél
nagy üzleti sikereket, mert ottani vasutak részéről
nagy érdeklődés nyilvánul meg a csavartalálmány
iránt.

A BESZKÁRT inkább döntőbírói utra tereli a külföldi kötvénytulajdonosok valorizációs igényét, semmint méltányos kiegyezést létesítsen

Amikor nemzetközi helyzetünket a jóvátételek és valorizációs követelések körül folyó döntőbírói tárgyalások amúgy is súlyosan komplikálják, kinos és érthetetlen feltűnést keltett az a vonakodás, amellyel a Beszkár, mint a Közuti és Városi Villamosok jogutódja

mereven elzárkózik a Közuti külföldi kötvénytulajdonosainak a felértékelésre irányuló mozgalma elől.

A régi Közuti Vasut vonalainak negyven százalékat e kötvények kibocsátásával építették meg és a kötvényeknek ugyszólván összesége külföldön talált kihelyezésre. A békeszerződés megkötését megelőző években több külföldi tulajdonos ötven-százalékos kiegyezést is kötött a Közutival. A békeszerződés rendelkezései értelmében a vasutársaságokra nézve a méltányosság az irányadó, tehát nem áll fenn a valorizáció kötelezettsége. Miután azonban a vasutársaságok mögött tényleges tárgyi értékek állanak, amelyek nem devalválódtak a világháborúban, a parlament valorizációs vitájában maga

Dessewffy akkori kereskedelemügyi államtitkár jelentette be, hogy a kormány utasította a vasutársaságokat a kötvényeknek megmaradt vagyonuk arányában való felértékelésére.

Bár a törvény ezt nem írja elő imperative, de az élet áttörte ezeket a szakaszokat és a legtöbb vasutársaság kötvényeit tiz-huszszeresére alapon fel is értékelte.

A Beszkár az egyedüli vasutársaság, amely nem valorizált,

noha — és ezt nem kell bővebben magyarázni a pesti közönségnek — tetemes fölöslegek fölött ren-

delkezik. A svájci hollandi, belga és német kötvénytulajdonosok megbízottai az elmúlt napokban Budapesten megtartott értekezletén

tizenöt-százalékos valorizációt kértek, amely-lyel szemben a Beszkár részéről csupán öt-százalékos felértékelést ajánlottak fel,

azt is — mint kiemelték — csupán méltányossági alapon, mert törvény nem kötelezi a Beszkárt a valorizációra.

A külföldi kötvénytulajdonosok erre félbeszakították a tárgyalásokat és bejelentették, hogyha december 15-ig nem kapnak kielégítő választ ajánlatukra, úgy

követelésük száz százaléknak erejéig és a kamatok érvényesítéséért nemzetközi döntőbíró-ság elé terjesztik az ügyet.

Ha a Beszkárt és a kötvénytulajdonosok afférje ebbe a kellemetlen stádiumba kerülne, kétségtelen, hogy a tizenöt-százalékos ajánlatnál mindenesetre súlyosabb feltételeket szabna meg a döntés. A kétszáz korona névértékű kötvénynek valorizálása körül a két szembenálló álláspont közt csupán tizenhárom pengő a differencia és szerfölött kockázatos vállalkozás a Beszkárt részéről az a vonakodás, amely végül is tetemesebb felértékelésre és borsos perköltségek kifizetésére is vezethet. Kedvezőtlen gazdasági és külpolitikai konstellációkra is csak zavaróan hathat ez a pör, mert a külföldi tőke körében bizalmatlanságot kell, hogy szüljön a Beszkárt eljárása, amikor nála tőkében és értékben sokkal kisebb arányú társaságok is

készséggel eleget tettek

a méltányos felértékelésre irányuló ajánlatoknak.

Meghalt Maurice Blank, aki aranyvalutában egyenlített ki az infláció idején kötelezettségeit

A nemzetközi pénzvila egy legkimagaslóbb alakja, Maurice Blank, 83 éves korában meghalt. Nemcsak a román pénzügy, hanem ugyszólván egész Európa színpontja volt nagyarányú működésének és az egész világ egyaránt tisztelték és értékelték ezt a működést. Mert Maurice Blank nemcsak üzletember, nemcsak bankár volt, a pénzügy pusztá ténye gesztioiban csak alárendelt szerepet játszott, hanem minden manővere, minden ténykedése mögött ideális gazdasági és kulturális célok rejtettek, amelyek megvalósításával hervadhatatlan érdemeket szerzett magának szűkebb hazájában és a külföldön is.

A „Marmarosch, Blank et Co.” bankház üzletei a bank megalakulása óta elválaszthatatlanul összeforrtak Románia politikájával és a román hivatalos gazdaságpolitika is mindenben igazodott azokhoz a gesztio-khoz, amelyeket Marmarosch és Blank zsenialitása hozott és hajtott végre.

Maurice Blank szoros és barátságos összeköttetést tartott fenn a világ számottevő fináncapacitásaival, akik megrendülve vették tudomásul a halálhírt, de a kondoleálok sorában ott volt a román király és a régens tanács is.

Hogy mit jelentett Maurice Blank, azt talán bankházának nemzetközi hírneve igazolja. A „Marmarosch és Blank” ugyszólván gazdasági képviselője volt a kormánynak és a megboldogult Maurice Blank azzal dicsekedhetett, hogy nemcsak saját hazája, de a külföld államfőit is gyakran kikérték tanácsát. Egyetlen tény is joggal igazolhatja Blank magas etikai felfogását, aki iskolák és egyéb kulturális intézmények létesítésével és fenntartásával nagy áldozatokat hozott hazája érdekében. Amikor az infláció káosza előzőnlötte Európát és érezte minden értékét leromboló hatását, amikor a pénz elértéktelenedése miatt mindenki szabadulni igyekezett pénztől, hogy kötelezettségeit mit sem érő papirokkal kiegyenlítsé, Maurice Blank bejelentette, hogy összes kötelezettségeit aranyértékben váltja be. Ezt meg is tette és erre a tényére úgy tekinthetett vissza, hogy egész Európában nem akad még egy követője.

Hogy Maurice Blanknak, a kontinens egyik leggazdagabb emberének életművét kellően méltathassuk, képet kell alkotnunk konszernjének kereteiről és jelentőségéről is. A bankot, amely eredetileg csak kölcsönügyletekkel foglalkozott, Marmarosch Jakab és

Löbel Jakab alapították. Löbel halála után lépett be beltagként Maurice Blank és ekkor vette kezdetét a bankház nagyarányú fejlődése. A bankház tőkéje Blank belépésekor, 1874-ben 172.000 leire rugott. Miután Blank a ház pénzügyeit likvidálta, a legnagyobb óvatossággal és körültekintéssel teleküzlet-tranzakciókhoz fogott. Egyre nagyobb területeket vásárolt meg és a terméketlen talajt szakszerű kezeléssel művelhetővé tette, úgy hogy a telkek értéke a vételárhoz arányitva hallatlan magasságra emelkedett.

A következő jelentős lépése a bankháznak a mezőgazdasági termékek kivitelének finanszírozása volt. Most már olyan tőkét reprezentált a bankház, hogy a román kormánynak szükség esetén nagyobb kölcsönöket folyósíthatott. Így az 1877-es háborúban. A békekötés után bekövetkezett a különböző nemzetközi szerződések megkötésének, a vasuti hálózat kiépítésének korszaka, amelyeket szintén „az állam bankjává” avasztott Blank és Marmarosch végzett. Gyors iramban fejlődött ezután a bankház, úgy hogy fölösleges lenne példátlan kibontakozásának egyes stációinál időzni. Az általa alimentált vállalkozások közül legjelentősebb a papíripar, amelyet szinte egész terjedelmében Blankék monopolizáltak Romániában. De a vas- és fémiparban, az életmészési iparban, építőiparban szintén számos nagyvállalat tartozik a konszernhez, amely ezenkívül az erdőgazdasági, agrár és bányászati vállalkozásokban is erősen érdekelt volt.

1895-ban bocsátotta ki első nyilvános kölcsönét a bankház és 1904-ben alakult át részvénytársasággá, 1918-ban a bank tőkéi már meghaladták a húszmillió leit, de az ország gazdasági fellendülése és ezáltal a bankház üzleteinek kiterjesztése 1920-ban már 125 millióra növelte a tőkéket.

A Marmarosch & Blank negyedszázadon át kommanditálta volt a Pesti Magyar Kereskedelmi Banknak, amelynek tőkeerejével a vállalkozások egész sorát kezdeményezte és alapította meg. Viszont a Kereskedelmi Bank romániai pénzügyeit és érdekeit Blankék kontrollálták. A kapcsolat csak a háború kitörésével szűnt meg a két intézet közt. Maurice Blank évekig a Kereskedelmi Bank igazgatóságában is helyet foglalt.

Örökebe, a részvénytársaság alelnöki állásába valószínűleg fia, Blank Arisztid került, aki szintén egyike Románia legtekinélyesebb szakembereinek és jelenleg a bankház ügyvezető igazgatója.

Szombaton vonul be az új érdekeltség az Égisz igazgatóságába

Az „Égisz” Egyesített Gyógyfürdők-, Ingatlan- és Szálló Rt. december 7-én déli 12 órára hívta össze rendkívüli közgyűlést, amelynek programján az igazgatóságba és felügyelőbizottságba való választásokon kívül a felszámolás alatt álló Krausz Simon Bankházzal kapcsolatos ügyek rendezése tárgyában való határozathozatal is szerepel.

Az Égisznek a Krausz Simon Bankház által elzalogosított részvénytársaság-pakettjét tudva levően egy konzorcium vásárolta meg, amelynek élén Káldy Jenő, a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank igazgatója áll és az új többségi csoport ezen a rendkívüli közgyűlésen tartja bevonulását az Égisz igazgatóságába és felügyelőbizottságába. Kétségtelen, hogy a részvénytársaság elnöke továbbra is dr. Bárczy István nyug. miniszter marad, de hogy kik válnak ki és kiket delegál az új érdekeltség az igazgatóságba, arról még a közgyűlést közvetlenül megelőző napokban is folynak a tárgyalások.

Az új többségi csoport nagyszabású reorganizációt szándékozik végrehajtani, amelyek közt különös érdeklődésre tarthat számot az Égiszrel összefüggő vállalatok sorsa.

Igy a Budapest Fürdőváros Rt., amely alaptőkéjét 1.200.000 pengőről 360.000 pengőre szállítja le és amely az új érdekeltség megítélése szerint legközelebbi céljait a tervezett alaptőkénél alacsonyabb összegekkel is meg tudja valósítani. A főváros és a magántőke visszavonulása következtében amúgy is meghiusultak azok a nagyvonalú tervek, amelyek a gellérthegyi citadella modernizálására és a nemzetközi balneológiai kongresszusnak szállodákkal és egyéb épületekkel való felszerelésére vonatkoztak és így a részvénytársaság szerényebb keretek közt is megvalósíthatja legközelebbi célkitűzéseit.

Ugyancsak kísérletet tesz az érdekeltség a Balatonfüred Gyógyfürdő Rt. ügyének düllőrejtésére is. A bérleti szerződés megkötésére irányuló tárgyalások nem vezettek a kellő eredményre, így tehát valószínű, hogy a részvények lombardírozására folyósított kölcsönt több évre prolongálni fogják, amely megoldás elől a kölcsönt folyósító pénzügyet sem zárkózik el.

Jelenleg nagyarányú parcellázásokat folytat az Égisz, amelynek zamárdi-i és szántódi birtokai iránt nagy érdeklődés nyilvánult meg, tavasszal pedig a hűvösvölgyi erdők mellett fekvő ötszáz-ezer négyszögletes területét fogja parcellázni. E parcellarészletek gyönyörű egészséges fekvése és a villamosvonalhoz való közelsége miatt bizonyosan nagy kereslet fog megnyilvánulni az igénylők részéről.

Az új érdekeltség az elterjedt hírek szerint tárgyalásokat fog kezdeni egy balatoni fürdőhely visszaszerzése tárgyában is és felkarolni kívánja azokat a speciális fürdő- és nyaralótelepekkel kapcsolatos üzletágakat, amelyeket eddig kevésbé kultiváltak. Minden remény megvan arra, hogy az új era az Égisz reneszánszát jelenti és hogy ez a közhasznú és egyedülálló vállalkozás sikerrel fogja megvalósítani nagyszabású célkitűzéseit.

**A szerkesztésért és kiadásért felel
RÓNA BÉLA**

Igazgató FÉNYES KÁLMÁN

Postatakarékpénztári csekk-számla: 5172.

A legaranyosabb és legteljesebb városi lap

MEGJELENIK MINDEN SZERDÁN REGGEL

Példányonként árusítják az újság-árusító navilonokban és a kiadóhivatalban (VI. Széchenyi u. 18)

TÓVÁROSI FIPIAP

az Egységes Községi Polgári Párt hivatalos lapja

Tel.: Aug. 137-18

Szerkesztő: DACSÓ EMIL

Min den számban: miniszterek, államférfiak, párt- és városi politikusok, a székesfőváros vezetői és kiváló szakértői nyilatkoznak az aktuális városi problémákról. Várospolitikusoknak, pénzügyi és egyéb közgazdasági köröknek, vállalkozóknak, iparosoknak, kereskedőknek nélkülözhetetlen